

virksomhed, som fonden har indflydelse over.

II

Baggrund for oprettelsen af fonde

Fondsformen har i de sidste årtier fået større udbredelse, først og fremmest gennem oprettelse af fonde med tilknytning til en erhvervsvirksomhed. Udvalget har overvejet, hvad der er baggrunden for denne udvikling.

Udover ønsket om at fremme de almennyttige eller andre formål, som stifteren ønsker at tilgodese, må en væsentlig årsag efter udvalgets opfattelse søges i de gældende beskatningsregler.

Med hensyn til disse regler henvises til gennemgangen i skatteunderudvalgets redegørelse (bilag 8). Det fremgår heraf, at fonde på linie med andre juridiske personer ikke er formueskattepligtige.

Med hensyn til indkomstbeskatning beskattes fonde kun af indtægter fra erhvervs-mæssig virksomhed, medens kapitalafkast i form af renter af obligationer og andre værdipapirer eller aktieudbytter ikke beskattes. Også gaver til fonde er skattefri. Derimod er gaver til fysiske personer eller til fuldt skattepligtige juridiske personer indkomstskattepligtige hos modtageren (bortset fra gaver til familiemedlemmer, der er omfattet af gaveafgiftsreglerne). Endvidere betales der ikke gaveafgift i forbindelse med gaver til fonde, ligesom der gælder særlige regler om arveafgift af midler, der tilfalder fonde.

Fonde er således i skatte- og afgiftsmæssig henseende undergivet relativt lempelige regler.

Set på denne baggrund har oprettelsen af en fond ofte stået som en hensigtsmæssig måde at løse generationsskifteproblemer på i forbindelse med videreførelse af en erhvervsvirksomhed.

Også bortset fra de skatte- og afgiftsmæssige regler kan fondsformen være velegnet til løsning af generationsskifteproblemer. Alternativet til videreførelse af erhvervsvirksomheden i fondsform kan således være en opsplitning af virksomheden på mange arvinger, hvilket ofte vil have skadelige virkninger for virksomheden. Ved hensigtsmæssige fundatsbestemmelser kan stifteren bibringe virksomheden en stabilitet og kontinuitet i ledelsesforholdene og i kapitalforholdene.

Ved overdragelse af en virksomhed til en fond kan stifteren endvidere sikre virksomheden mod konkurrenters eller andres opkøb.

Valg af fondsformen kan også være motiveret ud fra stifterens ønske om at sikre kapitalgrundlaget i den pågældende erhvervsvirksomhed. Gennem fundatsen vil opsparingsformålet kunne tilgodeses på den måde, at overskuddet i stedet for at udloddes til andre formål skal henlægges – helt eller delvis – som opsparing, eventuelt således at udlodninger og udbetalinger fra fonden først finder sted, hvis kapitalen har en vis størrelse, eller efter et vist åremål efter stiftelsen. Har fonden alene til formål at udøve en bestemt virksomhed, forbliver overskuddet i fonden.

At ingen har ejerinteresser som deltagere i fonden, kan være et vigtigt motiv for valg af den selvejende institution som grundlag for en erhvervsvirksomhed, f. eks. hvor institutionen er afhængig af offentlig støtte under driften.

Anvendelse af fondsformen i forbindelse med erhvervsvirksomhed kan dog også give anledning til visse problemer.

Som følge af at fonde er selvejende og der således ikke er en kreds af ejere, der vælger og kontrollerer ledelsen, er det ikke ualmindeligt, at ledelsen gøres selvsupplerende. Dersom fundatsens bestemmelser herom ikke udformes omhyggeligt, kan selvsuppleringsprincippet medføre risiko for, at ledelsen ikke får den dynamik og personfornyelse, som kan være af afgørende betydning for fondens fortsatte erhvervs-mæssige virksomhed.

Ved overvejelserne om, hvorvidt erhvervsdrift bør udøves i fondsform fremfor f. eks. i aktieselskabsform, må erhvervsvirksomhedens fremtidige kapitalbehov tages i betragtning. Det kan her være et problem, at fonde ikke som aktieselskaber har mulighed for at tilvejebringe yderligere kapital gennem udvikelse af aktiekapitalen. For holdingfonde kan tilsvarende problemer opstå med hensyn til at indskyde kapital i dattervirksomhederne i takt med disses kapitalbehov, således at stemmemajoriteten fortsat opretholdes. Dette problem forstærkes, hvis fonden har en fundatsmæssig forpligtelse til at opretholde stemmemajoriteten i et eller flere datterselskaber.

En del af disse vanskeligheder vil dog som foran nævnt kunne undgås eller formindskes